

เรื่องเล่าประทับใจ (เยียวยาผู้ประสออุทกภัย อ.บางบาล จ.พระนครศรีอยุธยา)

โดยนายสุภรณ์ มะลิตัน นักวิชาการสาธารณสุขปฏิบัติการ

ปฏิบัติงานที่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลบุงคล้า อ.บุงคล้า จ.บึงกาฬ

เรื่องราวข่าวสารเกี่ยวกับมหาอุทกภัย วิกฤติของชาวไทยที่ระบือไถลระดับโลก หนังสือพิมพ์ทุกฉบับ สถานีโทรทัศน์ทุกช่องต่างกระหน่ำเขียนข่าวกันจ้าละหวั่น ในประเด็นล้วนสะท้อนความเป็นอยู่ของเพื่อนเราชาวไทยเป็นหลัก ทุกภาคส่วนต่างวางแผนโต้ตอบภาวะฉุกเฉินอย่างรวดเร็ว ความเสียหายและสูญเสียที่ไม่คาดคิด ประสบการณ์การเอาตัวรอดจากภัยคุกคามสภาพจิตใจของเพื่อนไทยเรามากเหลือเกิน กระทรวงสาธารณสุขพินเพื่อ่งใหญ่เดินเครื่องจักรผสมผสานเร่งส่งมอบแนวทางอย่างชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหารระดับสูง อดีตผู้ตรวจราชการเขต ๑๐ ผู้หว่านแนวคิด “นักสุขภาพครอบครัว” ดูเหมือนว่าคำๆ นี้จะถูกสร้างขึ้นเฉพาะกิจ แต่สามารถทำงานในภาวะฉุกเฉินแบบนี้ได้ดีทีเดียวเชื่อย่างนั้น...ภาพความเป็นอยู่จากสื่อ พอสะท้อนให้เห็นความทุกข์ทุกเลขของผู้ประสบภัยฯ จะเรียกได้ว่าหลังชนหลังคาก็คงไม่ผิด คงไม่ต้องรอคอยความชัดเจน หรือความพร้อมอะไรอีกต่อไป เดินหน้าจัดระบบแบ่งคน กระจายงานตามอาวุธลับที่คมกริบ นั่นคือ “ICANDOSTW” ถึงเวลาแล้วที่นักสุขภาพครอบครัวในเขตตรวจราชการ ที่ ๑๐ จะได้มีโอกาสตีแผ่แนวทางที่เอื้อต่อการมีสุขภาพของประชาชน ผู้เขียนเป็นหนึ่งในทีมนักสุขภาพครอบครัวที่ได้มีโอกาสลงพื้นที่ช่วยเหลือเยียวยาผู้ประสออุทกภัย อ.บางบาล จ.พระนครศรีอยุธยา พร้อมกับทีมงานในสังกัดสำนักงานสาธารณสุขอำเภอบุงคล้า จ.บึงกาฬ ได้แก่ คุณเบญจพรรณ สมภักดี (สาธารณสุขอำเภอบุงคล้า) คุณนิมิตร ภูสุธรรม (เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน) คุณเย็นใจ เจนดำนกลาง (เจ้าพนักงานสาธารณสุขชำนาญงาน) คุณแคทริญา โทนแก้ว (นักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ) คุณอรุณพล ประกายสิทธิ์ (พยาบาลวิชาชีพ) คุณอรุณพล ศรีประภา (นักวิชาการสาธารณสุข) คุณชาติ กาดนอก(นักวิชาการสาธารณสุข) และคุณจันทบูรณ์ โคตรรัตน์ (พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ)

ภารกิจของทีมฯจากอำเภอเล็กๆ ในถิ่นแดนอีสานตอนบน ในเบื้องลึกแก่นใจของพวกเราล้วนเต็มเปี่ยมด้วยแรงแห่งความห่วงใย เอื้ออาทร หมายให้ทุกคนในพื้นที่ก้าวผ่านมรสุมชีวิตในครั้งนี้ได้อย่างปลอดภัย เมื่ออรุณเบิกฟ้าของวันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๔ การเคลื่อนไปในโลกยุคปัจจุบันใช้เวลาในการเดินทางไม่นานก็ประจักษ์ รอยยุบ สภาพถนนหนทางถูกตัดขาดเป็นระยะๆ เศษไม้ อิฐ หินเรียงรายอย่างไร้ระเบียบ คั่นดินกั้นน้ำสูงต่ำถูกซัดตัดขาดด้วยความแรงของกระแสน้ำเป็นช่วงๆ ความแรงของน้ำที่ยังไหลเชี่ยวตลอดทางชวนให้ใจหวิว กลิ่นของน้ำเน่าเสียที่ฟุ้งกระจายสะกิดเยื่อจมูกตึงตง รถยนต์ถูกดองด้วยโคลนตมจมน้ำ บ้างก็เรียงรายอยู่บนพื้นที่สูง ภาพ กลิ่น เสียงแจ้วๆ รอบสายทางที่รถสามารถเคลื่อนตัวอย่างช้าๆ ชวนให้พริ้มตาหลับครุ่นคิดในดวงจิตถึงความลำบากยากแค้นเหลือคณา “ใกล้ถึงแล้วสินะ” เสียงเพรียกเบาๆ ซ้ำๆ ด้วยความภาคภูมิใจว่า “ครั้งหนึ่งในชีวิต...เราได้มีโอกาสความช่วยเหลือเพื่อนไทยครั้งใหญ่” ความรู้สึกในครานั้น...เชื่อว่าหัวใจของพวกเราเต้นแรงถี่ขึ้นเรื่อยๆ พอๆ กับพนักงานขับรถที่ไม่รู้เลยว่าจะใช้เส้นทางสายใด (แต่ไม่บอกเรา) กั้นทุกอย่างหลายเหือกกับเส้นทางที่ถนนถูกฉาบด้วยน้ำใช้เวลาพอสมควรกว่าจะถึงหน่วย “ชาว,สาสุข บึงกาฬ ร่วมใจช่วยผู้ประสอภัยน้ำท่วม” ณ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลกบเจา อ.บางบาล จ.พระนครศรีอยุธยาแหล่งพึ่งพิงชั่วคราว ชวนให้สัมผัสแว้วเสียงละหมาดของชาวอิสลาม ผสานสำนวนแห่งพระธรรมในพระพุทธศาสนา ถ้อยวาจาพาทีของเด็กหนุ่มสาวหยอกเย้า พริ้มปราของชาวบ้านที่ไม่อาจใช้ชีวิตปกติในบ้านของตนได้ จำต้องเหินมาอาศัยพื้นที่สูงบริเวณถนนหน้า รพ.สต. แทน การกระจุกตัวของคนเมืองมีอาจโบกไม้โบกมือให้กับคนแปลกหน้าที่ไม่รู้แหล่งที่มาได้คิดเบาๆ ในใจ ต่างจากคนบ้านนอกคอกนาที่ไม่รู้ใครเป็นใคร ขอเพียงได้โบกมือ

ถามไถ่ไว้ก่อน จากการสังเกตสภาพจิตใจของพวกเขากลับเข้าสู่ภาวะปกติ สามารถอยู่กับวิกฤตนี้ไ้ระดับหนึ่ง
เสียงความคาดหวังที่ผมอยากให้เกิด

การปฏิบัติภารกิจในวันแรกเคลื่อนไปอย่างราบรื่น คงเป็นผลพวงจากการสนองตอบการประสานงาน
จากทีมฯ สู่สำนักงานสาธารณสุขอำเภอบางบาล สู่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในพื้นที่ วันนี้เราจะลง
พื้นที่ ต.บางหลวง ทีมฯ เราพร้อมรียัง เสียงหนักแน่นแบบทุ้มๆ ของหัวหน้าทีมเอ่ย เอาเป็นว่าพวกเราไปฝาก
เนื้อฝากตัวกับผู้บริหารในพื้นที่ คือ คุณพินิจ พูลชะโก (สาธารณสุขอำเภอบางบาล) ก่อนก็แล้วกัน เราเดินทาง
ข้ามราวไม้ไผ่ประสาน ๓-๔ ลำ นำมามัดรวมให้เป็นสะพานทอดยาวเข้าสู่สำนักงานฯ ผู้บริหารตลอดจน
เจ้าหน้าที่ที่รอต้อนรับเราอย่างอบอุ่น วิสัยทัศน์ที่ชัดเจนของผู้บริหารหนุ่มพุงเป็นแนวไฟสาดส่องตลอดทางเดิน
๗ วัน อย่างชัดเจน ว่า “อยากให้พวกเรา... พุดคุยให้กำลังใจไปรอบประโลมมากกว่าเรื่องอื่นใด” คำพูดที่
ตรงไปตรงมา พร้อมให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ของท่าน เป็นนิมิตรหมายอันดีที่เราจะก้าวไปอย่างมั่นใจ
ตลอดระยะเวลาการปฏิบัติภารกิจ พบเจอสิ่งที่ประทับใจ และน่าสนใจมากมายแตกต่างกันไปตามบริบทของ
แต่ละพื้นที่ พอจะบอกเล่าสู่กันฟัง ดังนี้ เปิดฉากที่ชายฝั่งพื้นที่น้ำท่วมเต็มพื้นที่ ต.บางหลวง เหลือเพียงริมถนน
เท่านั้นที่เป็นแหล่งพืงพัก แต่กระนั้นก็ยังมิมีชาวบ้านบางส่วนที่อาศัยในบ้านเรือน เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้นำ
ชุมชน และอสม. วิกฤตกับการตกใจกลัวต่างๆ สัมผัสเริ่มที่เจ้าหน้าที่สาธารณสุขกลัวว่าเราจะมาจับผิด ชี
ข้อบกพร่อง หัวหน้าทีมฯ กล่าวอย่างจริงใจว่า พวกเรามาช่วยในสิ่งที่ต้องทำอยู่แล้วในพื้นที่ ไม่ได้มาจับผิดใน
ประการทั้งปวง ทำให้ทุกคนยิ้มยิ้ม ต่างเตรียมเครื่องมือ ตลอดจนเสบียงในแต่ละลำเรือ อากาศพอโตของใจ
เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่การทักทาย พุดคุยของเหล่า อสม. ทีมมองดูแล้วน่าจะเรียกว่า “คุณตา คุณยาย อสม.” สมดุล
ของร่างกายของผีพายหน้าใสวัยเกือบร้อยยังสามารถยิ้มต้อนรับ แถมยังแบ่งงานให้เราเสร็จสรรพ คุณหมอไม่
ต้องทำอะไร ไปแต่ตัว และทำตัวนิ่งๆ เป็นพอ วิธีเดียวที่จะเดินทางสู่บ้านเรือน คือ เรืออีโปก เท่านั้น เรือที่ใช้
เดินทางเป็นเรือเล็กน้ำหนักเบา แต่ด้วยลักษณะเรือที่มีเอกลักษณ์เฉพาะไม่เหมือนเรือที่บ้านเราแต่อย่างใด ทำ
ให้เราต้องฝึกการทรงตัวให้มากขึ้น นั่นหมายความว่า เรือที่ใช้สามารถคว้าได้ตลอดเวลาด้วยรูปแบบการ
ออกแบบให้เบา เคลื่อนตัวได้ดีนั้นแล แน่นนอนผมปฏิบัติตามคำแนะนำของ อสม.วัยเก๋า เป็นอย่างดี ด้วยการทำ
ตัวนิ่งๆ อาศัยริมฝีปากขยับไปมาสานความสัมพันธ์ไปพร่างๆ ระหว่างการเดินทาง หมออนามัยวัยลูกหลาน
อาศัยแรงสุขภาพสตรีวัย ๗๐ ปลายๆ นำทางรู้สึกอึ้งๆ นิดหน่อย หากเป็นบ้านเรา คงจะทิ้งคำหากไปเสียมิได้
(หัวเราะ) ขอใช้สรรพนาม อสม.วัยดังกล่าวว่า “คุณยาย” คุณยายเตรียมเสบียงมา ไม่ว่าจะเป็น กระจยาสารท
น้ำอัดลม น้ำดื่ม ฯลฯ เยอะแยะ คุณหมอฯ “กินไปเลย กิน หมอกิน...” แล้วก็พายเรือต่อไปเรื่อยๆ ตลอด
เส้นทางการเดินเรือมีแสงแดดกร้าวสาดใส่ใบหน้าพอสัมผัสได้ว่าแสงแดดที่นี้ อนุภาพของการเผาไหม้แรง
ทีเดียว เส้นทางผ่านศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก บ้านเรือนทรงสูงเสอา ๓ กว่าเมตรจมมิดไปกับน้ำ ศาลพระภูมิปลื้มๆ
ผิวน้ำ สุนัขเห่าทักทายเป็นระยะๆ ผู้คนจับจ้องราวกับครุ่นคิดในใจแล้วว่า พวกเรามาทำอะไร อสม.ปาว
ประกาศก้องว่า หมอมาเยี่ยมๆ ซ้ำๆ ชวนให้กระจ่างกับคำว่า โอ้ว...กระบอกเสียงลำใหญ่นำวิถีเข้าถึงชุมชนเป็น
อย่างนี้เอง จุดจอตระหว่งเรือกับบ้านถูกเลือกสรรเป็นอย่างดีพร้อมๆ กับคำพูดเหน่อๆ ว่า “หมอไม่ชินเรือ
...ต้องเทียบจอดจุดที่ขึ้นลงง่ายที่สุด” อะไรจะใส่ใจในรายละเอียดขนาดนั้น ผมและเพื่อนในทีมมีใจหทัยสั้นๆ
ที่ตั้งไว้ในใจ คือ ชาวบ้านเอาตัวรอดอย่างไร? สามารถช่วยเหลือตนเองได้หรือไม่? ปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินเปล่า? และ
จิตใจพอจะทนทนสถานการณ์รุมเร้าไหวไหม? ไม่ได้ใช้จำนวนผลงานเป็นที่ตั้ง โดยเฉลี่ยสามารถเยี่ยมได้ ๑๐
หลัง/วัน ก็ถือว่ามากพอแล้ว ส่วนใหญ่กลุ่มที่เยี่ยม จะเป็นกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ป่วยเรื้อรังเป็นหลัก เรา
แบ่งทีมออกเป็น ๓ ชุดๆ ละ ๓ คน ประกอบด้วย พยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการสาธารณสุข และตำแหน่งอื่นๆ
ที่ไม่ได้มีการฝึกซ้อมแต่อย่างใด เหตุการณ์จริงสามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอน กล่าวคือ อสม.
ที่พาไปจะทักทายพุดคุยในเบื้องต้น ตามติดมาด้วยตำแหน่งอื่นๆ พุดคุยเรื่องทั่วไปเพื่อสร้างสัมพันธ์ภาพ

พยาบาลวิชาชีพเวชปฏิบัติแจ้งรายละเอียดด้านการรักษา การดูแลสุขภาพ และปิดท้ายด้วยนักวิชาการ สาธารณสุขสรุปประเด็น ปลอดภัยปลอดภัย ให้ความช่วยเหลือเท่าที่สามารถทำได้ ก่อนปิดฉากการสนทนาด้วย รอยยิ้ม ทั้งร่องรอยแห่งความประทับใจฝากไว้หลังที่ ๑,๒,๓...๑๐ ในแต่ละวัน ตะวันคล้อยบ่ายเหล่า อสม.ผู้ อุทิศแรงใจ แร่กายยังคงพวยงัดๆ เรือสูบ้านเป้าหมายอย่างไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ทั้งๆที่พวกเราเป็นเด็กหนุ่มเสีย ด้วยซ้ำเมื่อเปรียบ ลำพังแค้นงัดทำตัวนิ่งๆ บนเรือแสงแดดสาดกระทบผิวน้ำ สะท้อนใสแสดหน้า ขึ้นลง บ้านไม่กี่หลังกลับทำให้รู้สึกมีมันๆ เหมือนจะหน้ามืดตาตายไปเสียอย่างนั้น นั่นหมายความว่าเราต้องเตรียม ร่างกายมาให้พร้อม ความแรงของวันแรกเสริมแรงบุก เรียนรู้ ลำเนาแห่งนี้ได้พอที่จะเก็บประเด็นปัญหาได้ใน ระดับหนึ่ง ความรู้สึกตอนนั้นเข้าใจว่าเหมือนจะทำงานในแต่ละพื้นที่ให้จบในวันเดียวในช่วงเวลาทั้งห้าของวัน เหล่า อสม.ป้อนคำถามซ้ำๆ ว่าพุงนี้จะมาอีกรึเปล่า เพื่อจะเตรียมโน่น นี้ นั่น เยอะแยะมาฝากเรา การเทใจใน ระยะเวลาแค่หนึ่งวันที่พูดคุยกันอย่างจริงจัง ช่วยสร้างสัมพันธ์ภาพที่ดีได้ขนาดนี้ อาจจะเป็นในทำนองพ่อแม่ สอนลูกไม่ได้ แต่คนอื่นสอนได้ ที่เวลามีคนต่างถิ่นมาเยือน มักเกิดความตื่นเต้นทั้งสองฝ่ายก่อให้เกิดแรงฮึดใน การทำงาน แต่มันก็เป็นเพียงข้อสันนิษฐานเท่านั้น เวลาส่วนใหญ่ใช้ไปกับการเดินทางระหว่างพื้นที่เป้าหมาย กับ หน่วย “ชาว,สาสุข บึงกาฬ ร่วมใจช่วยผู้ประสบภัยน้ำท่วม” เหตุเพราะต้องเดินทางอ้อมหลบหลีกเส้นทาง ที่น้ำท่วมถนนพุงจากการกัดเซาะเส้นทาง ระหว่างการเดินทางเราได้รับข่าวดี...ว่าจะมีผู้บริหารระดับสูงมา สมทบ ช่วยเพิ่มเติมเสริมทีมให้เปี่ยมด้วยพลังประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทิศของการเดินทางทยานกลับมาที่หน่วย ๆ เพื่อรอต้อนรับผู้บริหารอย่างปลื้มใจในความเป็นห่วง อาหารมื้อแรกเมนูปลาของฝากระหว่างทางจาก ผู้บริหาร เนื้อแดดเดียววุ้นใหญ่ที่พกติดตัว แจ่วบองที่โขกมาอย่างละเมียด กลิ่นปลาร้าพุงเปิดข้าวเหนียวไป พร่างๆ ช่วยความคิดถึงคนที่บ้านมากนัก ร่วมด้วยช่วยกันปรุงแต่งแบบเรียบง่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเด็น มาตรฐานการวางอาหารไม่ควรต่ำกว่า ๖๐ เซนติเมตร สามารถปรับลดให้เหลือ ๓๐ เซนติเมตรหรือน้อยกว่านี้ ได้รีเปล่าในสถานการณ์แบบนี้...ได้เมนูสุดเลิศ ปลาย่างนิโกร ทอดเนื้อแดดเดียว ส้มตำ ก่อนเข้าสู่หลับแรกใน ค่าคืน มีให้เลือกไม่ว่าจะเป็น นอนเต็มตัวของใครของเรา และห้องปฏิบัติงานชั้นล่างของ รพ.สต. พัดลม หมอน มุ้งพอให้ได้เอนกายพักได้ เมื่อเปลือกตาบนประคบตาล่าง เสียงสุนัขเห่าหอน ผสานเสียงลมหายใจจากความ เหนื่อยล้า ทุ้มสลบแหลม...ก็ก้องกังวาน หาพุงได้ยากไมใช่น้อย รุ่งอรุณแห่งความสงบเงียบเริ่มที่เตาไฟใส่พื้น ล่อถ่านเสริมกลายเป็นเปลวไฟอันแรงกล้า พอที่จะทำข้าวสารให้กลายเป็นข้าวหนึ่งได้ไม่ยากนัก แต่สิ่งที่ยากคือ ใครจะเป็นคนทำ บทบาทหน้าที่ถูกกำหนดตามความแข็งแรงของบุคคล และจิตอาสาล้วนๆ หนึ่งในทีมมีผู้ชาย ผิวเข้ม อารมณ์ดี ไม่มีพิษมีภัย อาศัยความมืดและกำลังเป็นหลักทำงานไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย ที่สำคัญไปกว่านั้น เนียนกับบุคลิกชะเหลือเกิน วิกฤตช่วยเผยความในฉันทใจ ผู้ชายคนนี้เผยความละเอียดอ่อนฉันทัน หรือ ที่ ผู้บริหาร ผู้หลักผู้ใหญ่มักชมว่า “รู้จักความ” นั่นละ ความเป็นอยู่ของพวกเราเป็นเช่นนี้วันแล้ว วันเล่า...

วันที่สองของการลงพื้นที่ที่เริ่มเห็นความชัดเจนมากยิ่งขึ้น กล่าวคือ เราได้มีโอกาสทำงานในพื้นที่เดิม กลุ่มเป้าหมายเปิดใจในการบอกเล่าสิ่งต่างๆ สิ่งกระทบ ปัญหาคับข้องใจต่างๆ ทำให้เรารู้และเข้าใจปัญหามาก ยิ่งขึ้น อีกทั้งสามารถแก้ปัญหาได้ในระดับหนึ่ง นั่นหมายความว่า ความถี่ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เสริม ประสิทธิภาพการทำงานได้ไม่น้อยเลย แอบคิดในใจเหมือนกันว่า หากรู้จัก คืบเคยกันมากไปก็จะเป็นผลเสีย คง จะต้องร่วมกันคิดแล้วละว่า ความถี่แค่ไหนที่จะทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการหยิบยื่นไมตรี แนวทางการ แก้ปัญหา แววดตาของชาวบ้านสื่อคำขอบคุณ มีโอโกลาโดยไม่รู้ตัว รอยยิ้มที่ชาวบ้านส่งมอบชวนให้อิ่มอกอิ่มใจ ยิ่งนัก กระจายสารทลุงใหญ่ของฝากจากใจ ทั้งๆที่มุกกลับที่เราน่าจะขอบคุณเขาที่นำทางให้ กลับวกมาในแบบนี้ เล่นเอาตั้งตัวไม่ทันกับไมตรีที่มอบให้ ทำได้เพียงส่งแววดตาซึ่งๆกลับพร่างเอ่ยว่า ความรู้ ความประทับใจใน ช่วงเวลาสั้นๆ เป็นสิ่งที่ล้ำค่ามากสำหรับการเรียนรู้ ประสบการณ์ครั้งใหญ่ของหมอนามัยน้อย แน่นอนเราจะ เก็บตรึงไว้ในความทรงจำมีรู้ลืม...

วันที่สาม ณ ต.ทางช้าง อ.บางบาล จ.พระนครศรีอยุธยา บทพิสูจน์บ้านหลังใหญ่แถมน้ำใจงามของ ผอ.รพ.สต. ไผ่ตงเริ่มด้วยการหยิบยื่นพืชมงคล อสม.เข้าหอยก เล่าขานถึงถิ่นลำเนาคนบ้านเดียวกัน โยกย้ายถิ่นฐานนานโข แม้กระทั่งอยากใช้ภาษาเกิด แต่พูดไม่ได้เสียแล้ว ความสุขเกิดเพียงได้ฟังเปล่งวาจาภาษาอีสานก็พอใจ...ปลาร้าถังใหญ่ของฝากต้อนรับเมื่อพบพานคนบ้านเดียวกัน ที่มันเหมาะว่าจะให้ๆ ก่อนลงพื้นที่เยี่ยมเยียนกลุ่มเป้าหมาย หัวท้ายเรือประกบด้วย อสม.ผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งจะพาเราข้ามลำที่กว้างพอให้หัวใจเต้นตุ้มๆ ต่อมๆ ได้แต่เผยที่ทาสใจอย่างอื่นไป ในใจลึกๆคงจะลุ้นระรัว อาการบิบบิ้วใจมักเกิดขึ้นครั้งแรกอย่างนี้เสมอๆ ใช่หรือไม่ ถึงที่หมายอย่างปลอดภัยพร้อมกับการเดินทางด้วยลำเรือต่อไป เครื่องญาติจาก อสม.สู่บ้านเป้าหมายทำให้เราได้ข้อมูลปฐมภูมิระดับหนึ่ง อสม.เก่าที่อายุมากแต่ความรู้ยังแหลมคมมากนัก จุดเปลี่ยนการเยี่ยมบ้านระหว่าง หมอ กับ อดีต อสม. หรือแม้กระทั่งผู้เป็นบิดาของตนเอง ที่รู้ว่าต้องปฏิบัติตนอย่างไร ยังเปลี่ยนวิชาการให้เป็นวิชาการได้อย่างง่ายดาย เช่น แพทย์สั่งให้รับประทานครึ่งเม็ดหลังอาหารเช้า กลับบอกว่าครึ่งเม็ดมันน้อยไป มันน่าจะให้ได้กิน ตัวเองเลยล่อไป ๑ เม็ดเลยอย่างนี้ก็มี ความหัวดีของคนที่มีอันจะกิน ความไม่เชื่อในวิสัยความเป็นพ่อของลูก ความดั่งดั้นของสามีที่ไม่ฟังภรรยา เป็นปัจจัยเอื้ออำนวยการงานสาธารณสุขไม่น้อย แต่กระนั้นเรื่องดังกล่าวทำให้เรานั่งอมยิ้มว่า ชาวบ้านมองอย่างนี้ อย่างนั้น ไม่ใช่ว่าเขาไม่มีเหตุผล มันเป็นเหตุผลที่เราอมยิ้มแต่น่าเป็นห่วงเหลือคณา ทำได้เพียงบอกกล่าวเล่าต่อให้เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่คอยดูแลอย่างใกล้ชิด อาหารมื้อเที่ยงเลิศรสที่คณะเจ้าหน้าที่ รพ.สต.ทางช้าง เตรียมไว้โดยไม่ได้บอกกล่าวล่วงหน้า เรายากที่จะปฏิเสธน้ำใจผนวกกับความหิวโหยเป็นทุน ถึงแม้ความเหนื่อยล้าสะสม ไผ่ตงที่ฝังแน่นตอนนี้ ตำบลทางช้าง เป็นครอบครัวที่สองของเราไปแล้ว....

แว่วเสียงพูดคุย หัวเราะ วาทศิลป์ของผู้บริหาร ที่งานเริ่มขึ้นในวันที่สี่ ณ ต.บางหัก อ.บางบาล จ.พระนครศรีอยุธยา เสียงโห่ร้อง กลองสะบัด ดนตรีแข่งเรียวาวแว่ว ถือเป็นวิกฤตสุโอกาสได้ดียิ่งนัก เพราะเมื่อก่อนจะต้องจัดการแข่งขันเรือในลำน้ำน้อย แต่ปีนี้พิเศษสามารถจัดการแข่งขันข้างถนนได้....จะเป็นความสนุกสนานของวัยรุ่นหนุ่มสาว ผู้เฒ่าผู้แก่ วัยกลางคนก็แล้วแต่ นั้นหมายความว่า วิถีชาวบ้านความสนุกสนานไม่ได้ถูกจำกัด การเดินทางสู่บ้านเป้าหมายในวันนี้ต้องผ่านกระแสน้ำที่ไหลเชี่ยว อสม.ฝิพายเพียงลำพัง เพื่อส่งมอบแรงใจ และแรงเงินที่ไม่มาก แต่เป็นการเก็บเล็กผสมน้อยจากเงินบาทรวมเป็นเงินร้อยของเราชาวอำเภอบึงคล้า จังหวัดบึงกาฬสู่มือของพี่น้องชาว จ.พระนครศรีอยุธยา เรามารู้ทีหลังว่า อสม.ที่พาเราไปพายเรือยังไม่เก่งนัก เหนื่อยๆ ไม่เป็นไรเรามองที่ความตั้งใจเป็นหลัก ส่วนใหญ่ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้แม่น้ำเส้นทางการเดินทางจากถนนสู่บ้านมีกระแสน้ำที่ค่อนข้างแรง จะอพยพมาตั้งเต็นท์บริเวณริมถนนใกล้ๆ บริเวณงานแข่งเรื่อนั้นเป็นโอกาสอันดีที่เราจะให้สุขศึกษารายกลุ่ม คำถามป้อน คำตอบส่ง ผสานเสียงเพลงแข่งเรืออ่าว..บีดจัมบีด...ชวนให้คึกคักใจดีแท้

วันสุดท้าย ที่ ต.วัดยม อ.บางบาล จ.พระนครศรีอยุธยาเป็นวันเบาๆ สบายๆ ไม่ต้องเดินทางอ้อมไปไกลมากนัก ด้วยสภาพอากาศที่อ่อนละทวย หน้าที่หยาบกร้านจากแสงแดด เคาะข้างๆ หู เบาๆว่า จะต้องเดินทางต่อไปให้ดีที่สุด พรางสำรวจผลเป็นตามตัวจากการทุ่มเทใจกายในพื้นที่ ฉากจบที่ลงตัวของทีมสาธารณสุขอำเภอบางบาลได้ส่งมอบสัมพันธภาพไผ่ตงที่แนบแน่น ถ้อยทีถ้อยอาศัย บทพิสูจน์แห่งจิตจากการทำงานช่วยสร้างเกราะแห่งใจให้กับ “นักสุขภาพครอบครัว อ.บึงคล้า” ได้นำเกล็ดเล็กเกล็ดน้อยมาร้อยเรียงใส่คำภีร์ส่วนตัวของเรา เพื่อให้หวนคำนึงร่องรอยแห่งความภาคภูมิใจที่ยิ่งใหญ่ในครั้งนี้ สืบไป.....